

právního účinku. Námitky, na nichž žalovaná trvá v dovolacím řízení, nejsou tedy odůvodněny, a proto nebylo lze vyhověti dovolání.

Čís. 3956.

Dovolací soud jest vázán toliko skutkovým zjištěním, na jehož základě nižší soudy určily bolestné, přísluší mu však právo zkoumati, zda přisouzené bolestné jest přiměřené okolnostem takto zjištěným.

Třebas výše náhradního nároku byla žalobcem udána teprve po právoplatném rozhodnutí o důvodu náhradního nároku, jest přisouditi úroky již ode dne uplatňování důvodu náhradního nároku.

(Rozh. ze dne 11. června 1924, Rv I 216 24.)

Žalobkyně byla přejeta automobilem žalované společnosti. K žalobě o náhradu škody, zadané na soudě dne 26. října 1920, uznal procesní soud první stolice žalobní nárok co do důvodu dvěma třetinami po právu. Obě vyšší stolice rozsudek potvrdily. Dne 6. května 1922 uplatnila žalobkyně kromě jiných položek, jež tu nepřicházejí v úvahu, číselně nárok na bolestné penízem 300.000 Kč. Procesní soud první stolice přiznal žalobkyni 200.000 Kč s úroky od 6. května 1922. Rozsudek napadly odvoláním obě strany. Odvolací soud vyhověl odvolání žalobkyně potud, že přiznal jí úroky z přisouzených 200.000 Kč též za dobu od 26. října 1920 do 5. května 1922 a uvedl v tomto směru v důvodech: Právem cítí se žalobkyně stížena tím, že jí nebyly přiznány 5% úroky z 200.000 Kč již ode dne podání žaloby (od 26. října 1920). Nárok na přiměřené bolestné byl vznesen již v žalobě a udání výše bolestného bylo vyhrazeno, poněvadž žalobkyně v době podání žaloby ještě byla v období operace a nedalo se tudíž předvídati, jakého druhu bolesti budou a jak dlouho potrvají. Nárok na náhradu škody, tudíž také na placení bolestného povstal z poranění při nehodě. Tím, že žalovaní po podání žaloby žalobkyni neuspokojili, naopak její nároky popírali, byli v prodlení, a jsou tudíž podle §u 1333 obč. zák. povinni platiti úroky od tohoto dne. Okolnost, že výše požadovaného bolestného mohla se určití teprve trváním a komplikacemi ozdravovacího procesu a že trváním nemoci rostla, nemění ničeho na povinnosti žalovaných. Od povinnosti k placení úroku byli by se mohli osvoboditi jen tím způsobem, že by byli po podání žaloby nabídli žalobkyni přiměřené bolestné. Jiné pojetí vedlo by k neudržitelným důsledkům, že poškozený musil by trpěti tím větší majetkovou ztrátu, čímž těžší by bylo jeho poranění a čím déle by trval ozdravovací proces. Těžce poškozený by byl tudíž k dobru poškoditele na tom huře, než ten, kdo vyvázl s malým poraněním. Bylo tudíž přiznati žalobkyni 5% úroky ze 200.000 Kč ode dne podání žaloby, tudíž od 26. října 1920.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání ani té ani oné strany a uvedl v otázkách, o něž tu jde, v

d ů v o d e c h:

(Obě strany napadají výši přiřčeného bolestného, jež se žalovaným zdá býti přílišným, kdežto žalobkyně pokládá je za nízké, ocitajíc se při tom arci v rozporu s obsahem své dovolací odpovědi, v které se staví na stanovisko, že výrok nižších soudů o výši bolestného v třetí stolici vůbec již přezkoumati nelze. Toto stanovisko není ovšem správné; dovolací soud jest vázán toliko skutkovým zjištěním, na jehož základě nižší soudy určily bolestné, ale přísluší mu právo zkoumati, zda přisouzené bolestné jest přiměřené okolnostem takto zjištěným (§ 1325 obč. zák.). Bera za základ to, co o způsobu, míře a trvání bolesti žalobkyně a o jejích osobních a životních poměrech, jakož i o všech ostatních okolnostech, přicházejících v úvahu pro výměru bolestného, v rozsudcích nižších soudů skutkově bylo zjištěno, uznává také dovolací soud přiměřeným bolestné 300.000 Kč, z něhož bylo žalobkyni přisouzeno 200.000 Kč, když žalobní nárok dle právoplatného mezitímního rozsudku duvodem jen co do dvou třetin trvá po právu. Žalovaní napadají dále přisudek 5% úroku z bolestného za dobu od podání žaloby — 26. října 1920 — do 6. května 1922 — kdy žalobkyně číselně uplatnila bolestné — než ani v tom směru nelze jim dáti za pravdu. Vůči vývodům dovolacího spisu žalovaných připomíná se toto: Lze připustiti, že přisouzené úroky v pravdě nejsou úroky z prodlení, nýbrž úroky procesní. Nehledíc k žalobám dílčím, netvoří rozsudek nového práva, nýbrž určuje sporný poměr právní, má tedy ráz deklaratorní, nikoli konstitutivní. To platí také o žalobách o náhradu škody, třebaže soudce teprve stanoví částku, příslušející žalobci. Také rozsudek, odsuzující žalovaného k zaplacení částky takto určené, má ten význam, že žalovaný měl žalobci nahraditi přisouzenou částku. Jest obecným právním pravidlem — došedším výslovně výrazu zejména i v §u 338 obč. zák., že žalobce, vysoudí-li při, má obdržeti vše, co by měl, kdyby byl při zahájení sporu úplně býval uspokojen. Vzhledem k tomu nezáleží v tomto případě na tom, že žalobkyně v žalobě, vyhradivši si uplatnění nároku na bolestné, neuvedla hned jeho číselné výše, aniž na tom, kdy mohla aspoň přibližně tak učiniti. K tomu žalobkyně, dokud bylo jednáno pouze o důvodu nároku, ostatně neměla ani příčiny. Jakmile však o duvodu nároku právoplatně bylo rozhodnuto, ihned — podáním ze dne 6. května 1922 — uvedla číslici požadovaného bolestného.

Čís. 3957.

K bedlivosti řádného obchodníka (čl. 282 a 344 obch. zák.) náleží jen znalost všeobecných, nikoliv však speciálních, časově obmezených a jen pro některé odběratele význam majících tarifních předpisů.

(Rozh. ze dne 11. června 1924, Rv I 459/24.)

Žalovaný zaslal žalobci 18 vagonů mouru. Na dopravném bylo zaplaceno 17.166 Kč 60 h. Tvrdě, že žalovaný, opomenuv udati, že mour byl pouze velikosti 5 mm, způsobil, že nebyla poskytnuta 25%ní sleva